

Riikka Malila
Yhdyskuntaratkaisut/Vesiriskit

1.7.2026

SYKE/2026/1160

Julkinen

Ympäristöministeriö
Osasto/Yksikkö/henkilö
Osoite
Postinumero ja postitoimipaikka

Viite: VN/2758/2025

Asia: Lausuntopyyntö Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi - Yhdyskuntajätevesidirektiivin toimeenpanon ensimmäinen osa

Suomen ympäristökeskuksen lausunto

Tausta

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Esityksellä on tarkoitus panna osittain täytäntöön Euroopan unionin uudelleenlaadittu yhdyskuntajätevesidirektiivi (EU) 2024/3019. Nyt lausunnolla oleva esitysluonnos olisi ensimmäinen osa tätä kokonaisuutta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia, vesihuoltolakia, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettua lakia ja yhdyskuntarakentamislakia (valmisteilla).

Ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin muun muassa yhdyskuntajätevesien käsittelyn velvoitteiden soveltamisen ja kustannusvaikutusten kannalta keskeinen direktiivitaajaman määritelmä. Ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin myös säännökset typelle ja fosforille sekä mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittämisestä ja yhdyskuntajätevesien johtamista koskevasta riskinarvioinnista. Lisäksi mainittuun lakiin sisällytettäisiin muun muassa yhdyskuntajäteveden kuormituksen määrittämistä ja puhdistamossa käsitellyn veden uudelleenkäyttöä koskevaa sääntelyä, yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden suunnittelua ja käyttöä koskevia yleisiä vaatimuksia sekä eräitä keskeisiä määritelmiä.

Vesihuoltolakiin sisällytettäisiin uusia säännöksiä vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden määrittämisestä, jätevesiviemäriverkostoon liittämismvapautta koskevan tiedon toimittamisesta, jätevesiviemäriverkostoon liittyvistä vaatimuksista sekä jätevesiin liittyvästä tiedonsaannista ja tiedottamisesta.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin lisättäisiin yhdyskuntajätevedenpuhdistamohankkeita koskeva mahdollisuus poiketa vesien sitovista ympäristötavoitteista edellytysten täytyessä.

Lausunnon sisältö

Suomen ympäristökeskus kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta sekä valmistelussa tehdystä sidosryhmäyhteistyöstä. Syke pitää yhdyskuntajätevesidirektiivin tavoitteita ympäristön ja terveyden suojelun kannalta tärkeinä. Kansallisessa täytäntöönpanossa keskeistä on varmistaa ratkaisujen tietoperusteisuus, kustannustehokkuus, ennakoitavuus sekä toimeenpanon toteuttamiskelpoisuus.

Nyt lausunnolla oleva esitys on direktiivin kansallisen täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Syke korostaa, että esityksessä tehtävät käsitteelliset ja menettelylliset linjaukset – kuten direktiivitaajamien sekä ravinteille ja mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittely – luovat perustan myöhemmille velvoitteille ja niiden kohdentumiselle. Näillä ratkaisuilla on merkittävä vaikutus tulevien toimenpiteiden vaatimustasoon, kustannuksiin ja vaikuttavuuteen.

Syke pitää perusteltuna esitettyä vaiheittaista etenemistapaa, jossa ensimmäisessä vaiheessa painottuvat käsitteistön määrittely, valmistelutoimenpiteet ja tietopohjan vahvistaminen. Samalla Syke huomauttaa, että etenemistavalla on vaikutuksia toimeenpanon kokonaisaikatauluun, ja jatkovalmistelussa tulee varmistaa riittävä ja ennakoitava siirtymäaika myöhemmille velvoitteille ja investoinneille.

Syke kiinnittää erityistä huomiota esityksen kustannusvaikutuksiin ja niihin liittyviin epävarmuuksiin. Ehdotetut uudet tehtävät, kuten kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien rekisteröintivelvoite, direktiivitaajamien sekä ravinteille ja mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittely ja säännöllinen päivittäminen, asettavat merkittäviä vaatimuksia tiedonhallinnalle, analyysille ja jatkuvalle ylläpidolle. Tehtävien toteuttaminen edellyttää toimivia digitaalisia ratkaisuja, mukaan lukien tietojärjestelmien kehittäminen, integraatiot sekä niiden ylläpito.

Syke kiinnittää huomiota myös vesihuoltolakiin ehdotettuun tiedottamisvelvollisuuteen, jolla on vaikutuksia tietojärjestelmiin. Tiedon tuottaminen ja välittäminen edellyttävät sekä kansallisten palvelujen, kuten vesi.fi:n, että vesihuollon tietojärjestelmän (VEETI) kehittämistä ja yhteensovittamista.

Syke pitää välttämättömänä, että uusien lakisääteisten tehtävien toimeenpanoon varataan riittävät resurssit. Riittävä resursointi on edellytys tehtävien laadukkaalle toteuttamiselle, tietojen ajantasaisuudelle sekä sääntelyn vaikuttavuudelle.

Kohtakohtaiset kommentit:

Nykytilan arviointi

Vesienhoitoa ja merenhoitoa koskevan lainsäädännön osalta ei esitetä arvioita nykytilasta. Voisi olla hyvä nostaa esiin, miksi erityinen muutos vesienhoidon hankekohtaiseen poikkeukseen on otettu mukaan direktiivin muutokseen ja tähän lakimuutosehdotukseen.

Taloudelliset vaikutukset

Suomen ympäristökeskus katsoo, että vaikutuksia on selvitetty varsin seikkaperäisesti Syken osalta. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, työmäärän arviointiin liittyy epävarmuuksia. Etenkin tietojärjestelmien päivityksen ja kehitystyöhön tarvittavan konsulttityön osalta kustannukset ovat epävarmoja. Uusien lakisääteisten tehtävien ja tietojen ylläpidon resursointiin tulee turvata riittävä ja pysyvä rahoitus Sykelle.

20 d § Ympäristötavoitteista poikkeaminen yhdyskuntajätevedenpuhdistamoa koskevissa hankkeissa (+ perustelut)

Perusteluissa esiintyy useammassa kohdassa ”Tarkastelu kohdistuisi saman toimialan aiheuttamaan kuormitukseen”. Tässä perusteluiden osalta jätetään varsin epäselväksi tulkinta mitä kuuluu ”samaa toimialaa” ja mihin rajausta perustuu.

110 n § Riskinarvioinnin laatiminen (+ perustelut)

Esityksessä ehdotetaan Lupa- ja valvontavirastolle keskeistä roolia vesien tilaa ja kuormitusta koskevassa riskinarvioinnissa. Syke korostaa, että nämä tehtävät kytkeytyvät läheisesti vesien- ja merenhoidon suunnittelussa jo tehtävään arviointityöhön. Syke pitää välttämättömänä, että riskinarviointi tukeutuu olemassa oleviin vesien- ja merenhoidon arviointeihin, jotta vältetään päällekkäisyydet, varmistetaan kustannustehokas toimeenpano ja säilytetään sääntelyn johdonmukaisuus.

Lausunnon valmisteluun Sykessä osallistuivat tutkija Johannes Hannuniemi, ryhmäpäällikkö Milla Mäenpää-Engelbredt, erikoistutkija Ville Helminen, tutkija Lauri Äystö, vanhempi tutkija Olli-Pekka Pietiläinen, tutkija Ella Aula, johtava hydrogeologi Ritva Britschgi ja erityisasiantuntija Riikka Malila.

Tutkija Johannes Hannuniemi

Pääjohtaja Leif Schulman

Jakelu Lausuntopalvelu.fi
Tiedoksi yksikönjohtaja Anna-Stiina Heiskanen, yksikönjohtaja Marko Tainio, yksikönjohtaja Ari Nissinen, yksikönjohtaja Pekka Leskinen, hallintojohtaja Terhi Wainio-Biese, kehittämispäällikkö Anna-Kaisa Ronkanen, kehittämispäällikkö Hanna-Liisa Kangas, kehittämispäällikkö Sampo Soimakallio, kehittämispäällikkö Katriina Alhola, kehittämispäällikkö Petrus Kautto, talouspäällikkö Katja Paalanen, ryhmäpäällikkö Milla Mäenpää-Engelbredt, erikoistutkija Ville Helminen, tutkija Lauri Äystö, vanhempi tutkija Olli-Pekka Pietiläinen, tutkija Ella Aula, johtava hydrogeologi Ritva Britschgi

**Asiakirja: SYKE/2026/1160-2 Syken lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi
ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi**

Seuraavat henkilöt (organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä) ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer (i bokstavsordning efter organisationens namn) har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons (in alphabetical order according to their organization's name):

Leif Schulman, Suomen ympäristökeskus

Johannes Hannuniemi, Suomen ympäristökeskus, vesiriskit

